

SÜNDINUD UUED VALLAKODANIKUD

Paul Putk

Joosep Mooste

Georg Alexander Käsper

Isabel Kiibus

Õnnitleme vanemaid!

Sinu hääl loeb – mine kindlasti valima

19. oktoobril valivad inimesed üle Eesti oma esindajad linna- ja vallavolikogudesse, kes otsustavad järgmisel neljal aastal kohaliku elu küsimusi. Valimised toimuvad sel korral 78 vallas ja linnas ning üle riigi valitakse kokku 1684 volikogu liiget.

Suuri muudatusi valija jaoks valimiste korralduses seekord ei ole – valimisperiood on ikka seitse päeva, kestes 13.–19. oktoobriini, hääletada saab nii jaoskonnas kui ka elektrooniliselt.

Küll on neil valimistel muutunud valijaskond – kui seni said kohalikel valimistel hääle anda ka kolmandate riikide kodanikud, siis Riigikogu otsusel saavad neil valimistel Eesti kodanike ja siin püsivalt elavate teiste Euroopa Liidu liikmesriikide kodanike kõrval osaleda veel ainult kodakondsuseta isikud.

See-eest saavad juba kolmandat korda sammad valimiskasti äärde seada ka 16- ja 17-aastased noored. Õpiealisi noori vanuses 16–23 eluaastat on sel korral kokku üle 110 000. See on märkimisväärselt suur hulk eestimaalasi, kelle osalus on oluline, et kujunevad volikogud peegeldaksid ka noorte huvisid. Et vaba aja veetmise võimalused oleksid avaramad, et hoitud oleksid haljasalad, et koolides oleks õpilastele nõustamisvõimalus, et linna- või vallavõimud oleksid avatud uutele mõtetele ja algatustele.

Kohalikel valimistel saab valida erakondade ja valimisliitude kandidaatide ning üksikkandidaatide vahel. Iga valija valib just oma linna või valla volikogu esindajat, kes hakkab otsustama just kohaliku elu küsimuste üle.

Hääletada saab sobivaimas jaoskonnas

Valimisjaoskondi on tänanu 356. Tänu 2021. aastast kasutusel olevale elektroonilisele valijate nimekirjale saab valimisnädala esmaspäevast neljapäevani hääletada ükskõik millises hääletamisruumis üle Eesti. Näiteks tallinlane hääletada Ruhnu saarel ja Ruhnu saare elanik Tallinnas. Pühapäevaks ehk valimispäevaks jõuab tallinlane hääle Tallinnasse ja ruhnu lase hääle Ruhnu, kus need oma õiges ringkonnas koos teiste hääletajatega kokku loetakse. Alates reedest saab hääletada kõigis valija elukohajärgse valimisringkonna hääletamisruumides. Eelnevalt tasub siiski üle kontrollida, kas kehtiv isikut tõendav dokument on kaasas, uue eesti.ee rakendusega neil valimistel enda isikut veel tõendada ei saa. Hiljemalt 9. oktoobril saab iga valija kas e-posti või posti teel ka teabelehe hääletamisruumide ja hääletamisaja teabega.

Kel on aga näiteks haiguse tõttu keeruline valimisjaoskonda kohale minna ja e-hääletada kas ei taha või ei oska, saab endale valimiskasti koju tellida. Taotlus selleks tuleb esitada telefoni teel kohalikule omavalitsusele reedel, 17. oktoobril või laupäeval, 18. oktoobril vahemikus kell 12–20 või valimispäeval, 19. oktoobril kell 9–14. Täpsema info leiab samuti valimiste teabelehel.

Valimisnädalal välismaal viibides saab oma häält anda ainult elektrooniliselt, sest kohalikel valimistel välisesindustes ega kirja teel hääletamist ei toimu.

Uuendusena on kasutusel ka Smart-ID

Eelhääletamine ja elektrooniline hääletamine kestab 13.–18. oktoobriini. Eelhääletada saab kuue päeva jooksul igas vallas ja linnas vähemalt ühes valimisjaoskonnas kell 12–20. Elektrooniline hääletamine kestab esmaspäevast kuni laupäeva õhtu kella 20-ni. E-hääle andmiseks on vaja endiselt arvutit, nutiseadmega e-häält anda ei saa. Küll saab käesolevast aastast enda tuvastamiseks ja hääle kinnitamiseks liisaks ID-kaardile ja mobiil-ID-le kasutada ka Smart-ID rakendust. Enne hääletama asumist tasuks kindlasti kontrollida, kas nende sertifikaadid on kehtivad ja uuendada arvuti operatsioonisüsteemi ja viirusetõrjet. Valijarakendus, millega e-hääletada, on kättesaadav veebilehelt valimised.ee, kust see tuleb oma arvutisse laadida. Rakendus on kättesaadav ainult valimised.ee lehelt, kust muudat seda kindlasti alla laadida ei tohiks.

E-hääletamise süsteemi aluseks olev lähtekood on avalik. See tähendab, et kõik asjast huvitatud eksperdid saavad süsteemi tugevust isiklikult testida. Igal valimistel toimub enne e-hääletamise algust ka proovihääletus, mille raames veendutakse audiitorite ja vaatlajate osalusel, kas e-hääletamise süsteem toimib korrektselt. E-hääletamise tulemus ja võtmetegevused on matemaatiliselt kontrollitavad ning neid andmeid kontrollib iga kord sõltumatu audiitor.

E-hääle kohalejõudmises saab oma silmaga veenduda

Ka igal IT-kaugemal kodanikul on võimalus laadida oma nutitelefoni kontrollrakendus, mille abil saab kuni 15 minuti jooksul pärast e-hääle andmist oma silmaga veenduda, kas antud hääle jõudis elektroonilisse valimiskasti kohale. Valimiste korraldajana kutsub valimisteenistus üles e-hääle kontrollivõimalust igal juhul kasutama! Selleks tuleb kas Google Play või App Store'i rakenduste poest „EH kontrollrakendus“ alla laadida või kui see on juba varasematest valimistest seadmes olemas, siis uuendada. Rakendusega tuleb skaneerida QR-kood, mis e-hääletamise järel arvuti ekraanile kuvati. Hääle kontrollimine aitab kindlaks teha, et valija arvuti käitub õigesti ja sinna ei ole paigaldatud e-hääletamist häirivat pahavara.

Valija, kes leiab, et ta ei saanud vabalt või salaja hääletada, võib uuesti hääletada. Hääletades uuesti elektrooniliselt, eelmine e-hääle tühistatakse ja kehtima jääb viimasena antud e-hääle. Valimisnädalal, sh valimispäeval, on võimalik oma e-hääle tühistada ka jaoskonnas hääletades. Võimalus e-häält jaoskonnas hääletades ka valimispäeval tühistada on ka põhjuseks, miks e-hääletamise tulemused selguvad valimispäeva hilisõhtul ehk samal ajal kui jaoskondades hääletamise tulemusedki. Lihtsalt info ka neist, kes hääletasid jaoskonnas viimasel minutil, peab jõudma valimisteenistuseeni, et jaoskonnas valijate e-hääled saaksid enne e-hääle kokku lugemist tühistada.

tud. Selliselt on tagatud, et igalt valijalt läheb arvesse ainult üks hääle.

Hääletada peab saama vabalt

Valimiste korraldajatenas soovime ennetada ja varakult märgata, kui levib valeinfo või muu valimiste läbiviimist takistav teave. Kutsume siinkohal ka kõiki inimesi üles olema valvsad erinevat sorti info levitajate suhtes ja ise sotsiaalmeedias postitusi tehes veenduma, kas jagatav info on tõene. Silmatud valeinfost on võimalik sotsiaalmeedikeskkondadele teada anda ning mu-rettekitavatest kuulujuttudest tasuks informeerida politseid. Ka hakkab vahetult enne valimisi kehtima Euroopa Liidu määrus, mis kohustab poliitreklaami märgistama, et valija teaks, kes ja kelle raha eest talle infot esitab.

Panen siinkohal ka kõigile valijatele südamele, et oma ID-kaardi ja PIN-koodide andmine teiste inimeste kätte ei ole lubatud ja kõik telefonikõned, milles teilt isikuandmeid küsitakse ja PIN-koode sisestada palutakse, tuleks kohe katkestada ja neist politseile teada anda. Kindlasti tuleb politseid informeerida ka kõikidest hääle ostmise katsetest. Igal valijal on õigus hääletada ilma surveta ja takistusteta, oma vaba tahte kohaselt.

Valimised on aeg, millal saab oma hääle kuuldavaks teha. Sinu hääl loeb. Kui sa hääletad, siis sa otsustad.

ARNE KOITMÄE

Riigi valimisteenistuse juht
Lisainfo valimised.ee

Valimisringkond nr 1 – Hiiumaa vald

Erakond Eesti 200
101 AGUR REIDLA
102 KRISTJAN KUUSE
103 LENEL LEPAMAA

Eesti Keskerakond

104 OLAV ELLERMÄE
105 ANTS VAHTRAS
106 LIIS OJA
107 TARMO RAJANG

Valimisliit Ühine Hiiumaa

108 ANU PIELBERG
109 OMAR JÕPISL
110 AIRA TOSS
111 SANDER KOPLI
112 TUULI TAMMLA
113 MARTI TISLER
114 MARGIT KAGADZE
115 VELLO MARIPUU
116 ANNIKA VANNAS
117 KAURI KIIVRAMEES
118 JANA UUSKARI
119 KULVO PENDRA

120 HÄLI-HERTA HAAVAPUU
121 MARTIN KAGADZE
122 TOOMAS SAAL
123 KAIDO TSELLER
124 MART VAIN
125 MARKEN TISLER

ISAMAA Erakond

126 HENRIK NORMANN
127 GEORG LINKOV
128 ANDRUS ILUMETS
129 ANNELY VEEVO
130 TIIT HARJAK
131 MARET KUKKUR
132 KRISTI LINKOV
133 MAIA JÕPISL
134 MARGARITA KOROL
135 MERLE SALUSOO
136 IVO LÖPPE
137 MONIKA PIHLAK
138 ROMAN LUKAS
139 TÕNIS PALJASMA
140 TRIINU PIHEL
141 TOOMAS REMMELKOOR
142 GUNNAR AUG

143 TARMO PÖLLU
144 PATRICK RANG
145 REVEN KÖSTER
146 TAMBET INNO
147 ERKKI TERAS

Eesti Reformierakond

148 ANTTI LEIGRI
149 EVELIN LEHTSAAR
150 ÜLLAR LAID
151 MARIS NÖMMIK-KÄRTNER
152 ARGO NURS
153 ANNELY ADAMSON
154 TANEL PÖLDMA
155 AIVI TELVIK
156 ANDRES ONEMAR
157 KATRIN KIVIVUORI
158 KEITH SIILATS
159 LIH KOHARI
160 TAGO LAEVAMEISTER
161 ANNELI SADAM
162 AIVO KRIISKA
163 ESTER TAMMIS
164 AIVO PERE
165 ILME TREISALT

166 MARK AIVO TAKIS
167 LIINA SAHTEL
168 ANDRUS ROOSA
169 PEEP LILLEMÄGI
170 AGU KOHARI

EKRE - Eesti Konservatiivne Rahvaerakond

171 PALLE KÖLAR
172 INGE TALTS
173 AIVO SAAR
174 RAIT OTS
175 URMAS KESKLA
176 MIHKEL LEIVALT
177 OLARI JÄÄGER
178 RIHO REIDMA

Sotsiaaldemokraatlik Erakond

179 HERGO TASUJA
180 REILI RAND
181 TÕNIS VILLMÄE
182 LIINA LEPAMAA
183 MARTIN KÖMMUS
184 LIISI MÄEUMBAED
185 JOOSEP NIIT

186 ENE TISLER
187 KENERT KRAAVIK
188 MAIU TOOMEMÄE
189 MARTIN LAURI
190 LIINA SINIVEER
191 MATTI LÜSI
192 KADRI TAPERSON
193 DMITRI ŠARLE
194 REET KOKOVKIN
195 MARKUS VAHT
196 LIANA VAINO
197 RAUL VOSKRESSENSKI
198 RAGNE LUBJAK
199 EIKI NESTOR

Erakond Parempoolsed

200 KAAREL ALLEMANN
201 ENN SUTTING

Üksikkandidaadid

202 AIVAR VIIDIK

Valimisjaoskond nr 1

Rookopli tn 18, Kärkla linn
(Kärkla kultuurikeskus).
Eelhääletamiseks avatud
13.10.2025-18.10.2025 12.00-20.00.
Valimispäeval 19.10.2025 avatud
09.00-20.00.

Valimisjaoskond nr 2

Tööstuse tee 16a, Kõrgessaare alevik
(Kõrgessaare raamatukogu).
Eelhääletamiseks avatud
17.10.2025-18.10.2025 12.00-20.00.
Valimispäeval 19.10.2025 avatud
09.00-20.00.

Valimisjaoskond nr 3

Hiiu mnt 28, Käina alevik (Käina
vallamaja).
Eelhääletamiseks avatud
13.10.2025-18.10.2025 12.00-20.00.
Valimispäeval 19.10.2025
09.00-20.00.

Valimisjaoskond nr 4

Palade kool, Palade küla.
Eelhääletamiseks avatud
17.10.2025-18.10.2025 12.00-20.00.
Valimispäeval 19.10.2025 avatud
09.00-20.00.

Valimisjaoskond nr 5

Vallamaja, Emmaste küla.
Eelhääletamiseks avatud
17.10.2025-18.10.2025 12.00-20.00.
Valimispäeval 19.10.2025 avatud
09.00-20.00.

Foto: Priidu Saart

Vallavalitsuse istungitelt

○ Otsustati korraldada avatud hankemenetluses riigihange „Arvutite soetamine Hiiumaa valla koolidele“. Riigihanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 111 300 eurot.

○ Korraldada väljakuulutamist läbirääkimistega hankemenetluses riigihange „Hiiumaa teenusmaja projekteerimine“ (hanke viitenumber 300074). Hanke eeldatav maksumus (ilma käibemaksuta) on 80 000 eurot.

○ Kinnitati Hiiumaa vallale kuuluva Partsi külas asuva Partsi veski kinnisasja koos seal paikneva hoonega Partsi mõisa tuuleveski III etapp hoonestusõiguse seadmiseks läbi viidud eelläbirääkimistega pakkumise võitjaks OÜ Retrokas.

○ Korraldada lihthankemenetluses riigihange „Hakkepuidu ostmise Suuremõisa katlamajale 2025-2026“. Riigihanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 58 000 eurot.

○ Otsustati Vabaajakeskusel Tuuletorn korraldada lihthankemenetluses riigihange „Hakkepuidu ostmise Vabaajakeskuse Tuuletorn katlamajale 2025-2026“. Riigihanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 32 000 eurot.

○ Anti Hiiumaa Spordile nõusolek sõlmida leping Hiiumaa terviseradadele kuivhüdrandi ehituseks koos teelaiendi (mahasõidu) rajamisega OÜ-ga KEMEH. Lepingu maksumus ilma käibemaksuta on 23 780 eurot.

○ Sõlmiti leping Käina lasteaia akendele päikesevarjude paigaldamiseks EisenMet OÜ-ga. Lepingu maksumus ilma käibemaksuta on 18 800 eurot.

○ Anti nõusolek lepingu sõlmimiseks Naistlaiu sadama kai laiendamiseks OÜ-ga Vilton Hiiu. Lepingu maksumus ilma käibemaksuta on

34 690 eurot.

○ Sõlmiti leping Mäe plats aluste, tänavavalgustuse ja sadevee kanalisatsiooni projekteerimiseks ja ehituseks AS-iga Tariston. Lepingu maksumus ilma käibemaksuta on 45 724.50 eurot.

○ Võõrandati otsustuskorras OÜ-le Foktar Kärkla linnas asuv Hiiumaa vallale kuuluv Rehemäe tänava kinnistu hinnaga 7 eurot/m².

○ Sõlmiti leping Pühalepa piirkonna tänavavalgustuse rajamiseks ja vahetamiseks LEDide vastu osahinguga Väino ja KO. Lepingu maksumus ilma käibemaksuta on 17 950 eurot.

○ Võõrandati elektroonilise enampakkumise korras Palukülas asuval Liblika kinnistul ladustatud pinnas. Pinnase võõrandamise alghinnaks on 1000 eurot.

○ Otsustati kinnitada elektroonilise enampakkumise võitjaks kõrgeima pakkumise summas 35 300 eurot teinud osaleja Henri-Rene Kuningas.

○ Kinnitati elektroonilise enampakkumise võitjaks kõrgeima pakkumise summas 37 200 eurot teinud osaleja EVVAH OÜ.

○ Otsustati anda Hiiumaa Spordile nõusolek sõlmida leping maastikusõiduki (UTV) soetamiseks MMC Forest OÜ-ga. Lepingu maksumus ilma käibemaksuta on 24 364 eurot.

○ Otsustati kinnitada elektroonilise enampakkumise võitjaks kõrgeima pakkumise summas 9300 eurot teinud osaleja Rudolf Palk (pakkuja on eraisik). Võõrandada Hiiumaa vallale kuuluv Alpina mootorsaani koos rajafreesi-

ga Rudolf Palgile (Palk).

○ Kinnitati elektroonilise enampakkumise võitjaks kõrgeima pakkumise summas 36 100 eurot teinud osaleja Alla Salusoo.

○ Otsustati kinnitada Käina Kooli direktoriks Gerda Danieljants alates 6. augustist 2025.

○ Kinnitati Hiiu maakonna ja osavaldade liikluskomisjoni koosseis.

○ Tunnustati valla tänukirjaga aasta õpetaja konkursi kategooriate võitjaid ja konkursi „Hiiumaa aasta õpetaja 2025“ võitjat.

○ Otsustati tunnustada Hiiumaa valla tänukirjaga Lili Kääri (Käär) märkimisväärse panuse eest Hiiumaa hariduse heaks.

○ Muudeti Ristivälja külas asuva Kreiandi Jäätmekäitluskeskuse katastriüksuse lähiaadressi ja määrata uueks lähiaadressiks Jäätmekäitluskeskuse.

○ Otsustati muuta Lelu külas asuva Pirkse katastriüksuse lähiaadressi ja määrata uueks lähiaadressiks Veesaare.

○ Otsustati muuta Hindu külas asuvate Raima ja Villemi kinnistute vahelist piiri.

○ Anti nõusolek Mudaste külas asuva Puhkeneeme kinnisasja jagamiseks.

○ Muudeti Mudaste külas asuva Tuulepesa katastriüksuse lähiaadressi ja määrata uueks lähiaadressiks Vana-Jürna.

○ Anti nõusolek Partsi külas Tõnise kinnisasja jagamiseks.

○ Otsustati anda nõusolek Nõmba külas Kadri kinnisasja jagamiseks.

○ Anti nõusolek Sigala külas asuva Uuepõllu kinnisasja jagamiseks.

○ Otsustati anda nõusolek Kuri külas Uuemaa kinnisasja jagamiseks.

○ Anti nõusolek Tahkuna külas asuva Rüütlimetsa kinnisasja jagami-

seks.

○ Seati tähtajatu sundvaldus Nõmba külas asuvale Metsaveere kinnisasjale. Sundvaldus seatakse tähtajatult Telia Eesti AS kasuks projekteeritud sidekaabli rajamiseks, omandamiseks ning majandamiseks (remontimine, hooldamine).

○ Otsustati seada isiklik kasutusõigus Elektrilevi OÜ kasuks Käina alevikus asuvale Hiiumaa valla omandis olevale Mäe põik kinnistule. Isikliku kasutusõiguse esemeks on tehnovõrk – 0,4 kV pingega elektrimaakaabelliin.

○ Seati isiklik kasutusõigus Elektrilevi OÜ kasuks Kassari külas asuvale Hiiumaa valla omandis olevale Mari kinnistule. Isikliku kasutusõiguse esemeks on tehnovõrk – projekteeritud 0,4 kV pingega elektrimaakaabelliin ja -jaotuskilp.

○ Otsustati seada isiklik kasutusõigus Elektrilevi OÜ kasuks Kärkla linnas asuvale Hiiumaa valla omandis olevale Metsa põik kinnisasjale. Isikliku kasutusõiguse esemeks on tehnovõrk – 0,4 kV pingega elektrimaakaabelliin.

○ Seati tähtajatu sundvaldus Kärkla linnas asuvale Sõnajala kinnisasjale. Sundvaldus seatakse tähtajatult Enefit AS kasuks projekteeritud passiivse elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks, omandamiseks ning majandamiseks (remontimine, hooldamine).

○ Otsustati seada isiklik kasutusõigus Elektrilevi OÜ kasuks Kärkla linnas asuvale Hiiumaa valla omandis olevale Pikk tänav T3 kinnisasjale. Isikliku kasutusõiguse esemeks on tehnovõrk – 0,4 kV pingega elektrimaakaabelliin ja -liitumiskilp.

○ Väljastati projekteerimistingimused Käina 35/10-Kassari fiidri rekonstrueerimise ehitusprojekti koos-

tamiseks.

○ Anti projekteerimistingimused Puski külas Selja kinnistule elumaja ja seda teenindavate abihoonete ehitamiseks.

○ Väljastati projekteerimistingimused Kärkla linnas Rootsi tn 4 kinnistule olemasoleva elamu lammutamiseks ja uue elamu püstitamiseks.

○ Otsustati väljastada projekteerimistingimused Kärkla linnas Käina mnt 9 kinnistule olemasoleva hoonestuse vahele uue eluhoone ja seda teenindavate rajatiste püstitamiseks.

○ Anti projekteerimistingimused Ole külas asuvale hoonestatud Suubi kinnistule püstitatava elukondliku hoone ja seda teenindavate rajatiste projekteerimiseks.

○ Otsustati anda projekteerimistingimused Valipe külas Mikhli kinnistul üksikelamu püstitamiseks.

○ Anti projekteerimistingimused Villemi külas Hundiku kinnistule elumaja ehitamiseks.

○ Otsustati anda projekteerimistingimused Lepiku külas asuvale hoonestatud Põlesmaa kinnistule püstitatava PVC halli projekteerimiseks.

○ Otsustati anda projekteerimistingimused Kalana külas Jaanimetsa maaüksusele elamu ja seda teenindavate rajatiste püstitamiseks.

○ Anti avaliku ürituse luba Barbatus osahingule ürituse „Põleva ölekõrre pidu“ korraldamiseks Pärna külas Sadama kinnistul 30.08.2025 kell 21.00 kuni kell 23.59.

○ Anti avaliku ürituse luba Hiiumaa Tarbijate Ühistule ürituse „Hiidlaste sügislaul“ korraldamiseks Kärkla linnas keskvaljakul 20.09.2025 kell 09.00 kuni kell 14.00.

○ Otsustati kiita heaks 8 hajaasustuse programmi projekti toetuse kasutamise aruannet.

Bornholm – eeskuju Euroopa saartele

26. augustil kinnitas Taani kliimaminister Lars Aagaard, et Bornholmi Energiaaare projekt on jõudmas teostusfaasi ning selle raames rajatakse saarele maailma esimene hübriidne ühendus, mis seob avamere tuulepargid kahe riigi, Taani ja Saksamaa elektrivõrkudega.

Euroopa Komisjon panustab projekti 645 miljonit eurot, mille abil rajatakse alajamad, 200 kilomeetrit merealuseid kaableid ning ühendused maismaaga. Tulemuseks on 3 gigavatti tuuleenergiat, mis suudab varustada kuni 4,5 miljonit kodu. Selline hüpe kahekordistab Taani senise avamere tuuleenergia võimsuse ja kujuneb nurgakiviks riigi 2030. aasta kliimaeesmärkide saavutamisel.

Seda mastaapset ideed viib Taani ellu koos Saksamaaga, jagades kulusid ja kasu ning parandades samal ajal oluliselt mõlema riigi energiavarustust.

Bornholmi lugu pole lihtsalt „veel üks projekt“. See on näide, et ka väike saar võib olla Euroopa energiakaardil strateegiline jõujaam ja suunanäitaja, kelle käest käiakse õppimas tarku lahendusi kogu maailmast.

Energiasaare rajamine loob uusi töökohti ning meelitab ligi investeringuid taristusse, inseneriteadustesse ja teenustesse. Hübriidühenduste süsteem alandab elektrihindu, võimaldades tõhusat piiriülest energiakaubandust. Bornholmist on saamas roheliste tehnoloogiate katselava, mis meelitab ligi säästvale energiale keskendunud teadlasi, üliõpilasi ja ettevõtteid.

Sellised projektid nagu Bornholm Havvind, kohalike tuulepargi algatus, edendavad kogukonna omandit ning võimaldavad elanikel investeerida taastuvenergiasse ja sellest kasu saada. Saar võõrustab innovatsiooniprogramme ja üliõpilasprojekte, näiteks Taani tehnikaülikooli projekte, mis parandavad kohalikku haridust ja oskusi. Bornholmil avaneb võimalus mitmesugusteks energiat kasutavateks ettevõtmisteks, sealhulgas vesinikmajanduse rajamiseks ülejääva elektri toel.

Bornholmi energiasaare edu sillutab teed sarnastele energiasaartele. Ka Saaremaa omab keske asendiga Läänemeres samasugust potentsiaali, eriti koos naabersaare Gotlandiga.

Meil on Lääne-Eesti saared, mille ümbruses puhuvad tuuled sama soodsalt

kui Bornholmi lähistel. Lisaks on võimalik taotleda toetusi Euroopa Liidust. Kui Taani kasutab seda võimalust Bornholmi puhul, miks ei võiks ka meie valitsus teha sama oma saartega?

Tark õpib targematelt

Saarte Energiaagentuur on juba mõnda aega teinud koostööd Bornholmi ja teiste Läänemere energiasaartega, viies meie saarte omavalitsustele ja ettevõtjatele esindajaid õppevisiitidele ning osalenud erinevates koostööprojektides. Septembri keskel olid Läänemere energiasaarte esindajad Nordplus projekti raames külas Saaremaal, kus koos arutleti ja visioneeriti, kuidas siinsetele saartele paremaid energialahendusi

Sulev Alajõe. Foto: erakogu

tuua ning kuidas vastastikku kasulikud olla.

Lisainfo Bornholmi projekti kohta: Energy Island Bornholm.

Saarte Energiaagentuur on sotsiaalne ettevõtte, mille tegevuspiirkond on Lääne-Eesti saared: Saaremaa, Hiiumaa, Muhu, Vormsi, Kihnu ja Ruhnu. Agentuur aitab kohalikel omavalitsustel, kogukondadel ja ettevõtetel ellu viia projekte, mis on suunatud säästvamale energiakasutusele ja -tootmisele ning mis aitavad vähendada süsinikuheidet.

SULEV ALAJÕE

Saarte Energiaagentuuri juht

Hiiumaa ettevõtete lood: Hiiu Gourmet, Põhja-Tooma majutus ja Nuudi Hobitalu

Vallavalitsuse, Hiiumaa Arenduskeskuse, Töötukassa ja Hiidlaste Koostöökogu esindajad külastasid 16. septembril kolme inspireerivat kohalikku ettevõtet, et kuulda vahetult nende igapäevatööst, väljakutsetest ja tulevikuplaanidest. Seekord külastati Hiiu Gourmet'd, Põhja-Tooma majutust ja Nuudi Hobitalu.

Hiiu Gourmet – armastusega Hiiumaalt

Hiiu Gourmet on Käinas tegutsev väikeettevõtte, mis valmistab käsitööna maitsesoolasid, ürdisegusid ja -teesid, kasutades võimalikult palju kohalikku toorainet. Kõik retseptid on hoole ja armastusega loodud, et säilitada looduslik puhtus ja anda edasi see maitse, mida Hiiumaa loodus pakub. Hiiu Gourmet valikus leidub ka šokolaade, segusid kohvijookide rikastamiseks ja erinevaid kinkekomplekte.

Kui varem tegutses Hiiu Gourmet ajaloolises Partsi veskis, siis 2025. aasta alguses algas ettevõtte jaoks uus peatükk. Käinasse soetatud vana rauapoe hoone, mis läbis põhjaliku uuenduskuuri ja suvel avati uksed Hiiu Gourmet Vabrikul, mis on enam kui lihtsalt kaas-aegne tootmishoone.

Vabrik on kohtumisaik, kus toimuvad inspireerivad töötod ja ruume saab rentida koosolekute ja sündmuste korraldamiseks. Käsitööpoest leiab lisaks Hiiu Gourmet toodetele ka teiste Hiiumaa väiketootjate parimaid palasid ning hoolikalt valitud Itaalia tooteid, et pakkuda ka hiidlastele laiemat maitseelamust. Juba planeeritakse jõulubutiiki, kust leiab veelgi rohkem kingideid ja Hiiumaa maitseid.

Uue vabriku õu on sama eriline kui selle sisemus. Hoone ees on peenrad, mille kujundus on saanud inspiratsiooni Sääretirbist. Peenarde rajamisse ja kiviaia ehitamisse panustasid ametikooli praktikandid.

Hiiu Gourmet perenaine Ly ei tee ainult maitsevaid tooteid – ta on juba kuuendat aastat Vananaistesuve eestvedaja. Vananaistesuvi on Hiiumaa sügisene üritustesari, mis kutsub inimesi nautima saare vaikust ja värvilist sügist. Isegi Hiiu Gourmet tooted saavad selleks ajaks uue näo – valmivad erikollektsioonid, näiteks šokolaadid, mis on loodud just selle sündmuse jaoks.

Hiiu Gourmet lugu on ehe, siiras ja kasvab iga aastaga. „Armastusega Hiiumaalt“ ei ole pelgalt reklaamlause, vaid tõeline lubadus.

Põhja-Tooma majutus – mitmekülgne puhkekompleks
Kauni Säärenina lähedal asub Põhja-Tooma

Foto: Merilin Must

majutus – paik, mis on viimase üheksa aasta jooksul saanud armsaks paljudele külastajatele.

Kõik sai alguse 2016. aastal, kui ehitati väike saunamaja ja suvila, mis oli algselt mõeldud pere ja sõprade kasutuseks. Soov pakkuda seda kogemust ka teistele viis aga selleni, et tänaseks on Põhja-Toomas kuus hubast majakest, kokku 30 magamiskohta, lisaks telkimisala ja ruumi karavanidele. Just viimastel aastatel on üha rohkem telkijaid ja karavani-reisijaid jõudnud Põhja-Toomasse.

Suve algul toimub palju klassiekskursioone ja noortelaagreid, millele lisab väärtust koostöös Palade Loodushariduskeskuse ja Tuuletorniga loodud programm. Samuti on see ideaalne paik suvepäevade pidamiseks ja suguvõsa kokkutulekute korraldamiseks.

Põhja-Tooma õuealalt leiab palju võimalusi aktiivseks puhkuseks, aga suurimaks tõmbenumbriks on soojendusega basseini. Rendi- ja duširuume. Suur pesumaja koos kuitavuskappidega on eriti hinnatud matkajate ja laagrite seas.

Mõeldud on ka erivajadustega külastajatele – kämpingutes on kaldtee ning ratas- tooliga külalised saavad mugavalt kasutada WC ja duširuume. Suur pesumaja koos kuitavuskappidega on eriti hinnatud matkajate ja laagrite seas.

Omanikud ütlevad, et nende suurim rõõm on näha korduvkülastajaid, kes valivad ikka ja jälle just Põhja-Tooma.

Nuudi Hobitalu – koht, kus taluloomad ja inimesed kohtuvad
Nuudi Hobitalu sündis armastusest looma-

de vastu. Lugu algas juba 2008. aastal, kui pererahvas soetas oma esimesed loomad. Juba siis rääkisid paljud sõbrad ja tuttavad, et „tehke midagi!“. Loomi tuli järjest juurde ja huvi oli suur – inimesed helistasid ja uurisid, kas võiks tulla vaatama. Sellest sündiski mõte rajada päris oma hobitalu.

2025. aasta suvel avas Nuudi Hobitalu lõpuks oma väravad ja juba praegu on neid külastanud üle 4000 inimese.

Täna on talu koduks paljudele loomadele – eeslid, ponid, lambad, emud, haned, pabulind ja teised. Sel kevadel kolisid talu õuele ka esimesed alpakaad. Kõik loomad on harjunud inimestega, mistõttu saavad külastajad neid rahulikult paitada ja toita.

Nuudi Hobitalus on külastamine midagi enam kui lihtsalt loomade vaatamine – see on kogemus, mis aitab ületada loomade hirmu ja toob rõõmu nii väikestele kui ka suuretele. Mitmed külastajad on öelnud, et see on lausa teraapiline ja on loomade juurde tagasi tulnud ka mitu päeva järjest.

Talu on avatud septembri lõpuni iga laupäeval ja pühapäeval, kuid grupikülastused ja erisündmused on võimalikud ka muul ajal kokkuleppel. Kevadel valmisid uued aedikud ja talus ollakse valmis pidevalt arenema – ideid jagub nii uute teenuste kui sündmuste jaoks.

Kõige suuremat rõõmu valmistab pererahvale see, kuidas külastajad lahkuvad naerades ja nende antud positiivne tagasiside. See on nende suurim motivatsioon ja annab jõudu talule aina uusi plaane teha.

**HIIUMAA VALLAVALITSUS
HIIUMAA ARENDUSKESKUS**

Partsi veskit hakkab arendama OÜ Retrokas

Hiiumaa vallavalitsus kinnitas Partsi veski hoonestusõiguse seadmiseks läbi viidud eelläbirääkimistega pakkumise võitjaks OÜ Retrokas. Konkursiga soovis vald leida usaldusväärse partneri, kes investeerib veski taastamisse ja arendamisse.

OÜ Retrokas omanikud Maria Remmelkoor ja Madis Markus kinnitasid, et neil on väga hea meel, et Partsi veski on usaldatud nende kätte. „See on meie koduküla üks põnevamaid objekte ning soovime sellele uue tulemise anda. Veski saab peagi korraldada üritusi, seminare, koosolekuid, tähistada sünnipäevi ja pidada saunaõhtuid,“ ütlesid Maria ja Madis.

Noorte sõnul on Partsi veski tugevuseks suur ja korralik köök, mida on mugav kasutada toidu valmistamiseks või erisuguste töötubade läbiviimiseks. „Suures saalis saab olema nii pika laua võimalus kui ka hubane lounge ala. Ruume saab rentida nii mõne tunni kui ka päeva kaupa,“ rääkisid Remmelkoor ja Markus. Nad ütlesid, et sel sügisel leiab neid suure tõenäosusega veskit krohvimas või värvimas ning kutsuvad julgelt jutule ja sisse vaatama.

HIIUMAA VALLAVALITSUS

Maria Remmelkoor ja Madis Markus. Foto: erakogu

Sügisene Hiiumaa rohelise märgi taotlemise tähtaeg on 15. oktoober

Hiiumaa roheline märk omistatakse Hiiumaal toodetud ja/või hiiumaisest toorainest valmistatud kvaliteetsele tootele või Hiiumaal pakutavale teenusele, mis on saanud jätkusuutliku majandamise tulemusena, väärtustab ning väärdab kohalikku loodus- või inimressurssi, traditsioonilisi oskusi ja kohalikku kultuuri.

Tule taotle oma tootele või teenusele Hiiumaa rohelist märki!
www.hiiumaarohemark.ee

HIIUMAA ARENDUSKESKUS

TÄNAVU TÄITUS 30 AASTAT MÄRGI LOOMISEST!

TAOTLE
HIIUMAA ROHELINE MÄRK
OMA TOOTELE VÕI TEENUSELE

kohalik kvaliteet
hiiumaa roheline märk
tähtaeg
15. oktoober

Rohkem infot:
HIIUMAAROHEMARK.EE/MARGISE-TAOTLEJALE

Kaitseliidu suurõppus Orkaan XIX 19.–28. septembril

Kaitseliidu Lääne maakaitseringkond korraldab 18.–28. septembril iga-aastase suurõppuse Orkaan XIX. Õppusel osalevad Kaitseliidu Lääne maakaitseringkonna võitlejad, reservväelased, kaitsevälased ja liitlasüksused. Nagu tavaks, on õppusele kaasatud ka politsei- ja piirivalveamet, päästeamet ja kohalikud omavalitsused.

Õppuse ajal liigub Hiiumaal tavapärasest enam sõjalist tehnikat, sealhulgas õhuvahendeid ning kasutatakse paukmoona ja muid imitatsioonivahendeid. Õppus algab 18. septembril reservkergjalaväerühmade ehk ussisõdalaste väljaõppega.

Päästeameti, Naiskodukaitse ja Hiiumaa valla koostöös harjutatakse ka evakuaatsioonikoha avamist. **Õppuse aktiivsem periood on 26.–28. septembril Kõrgessaare-Lauka-Jõeranna piirkonnas**, kus liituvad ka vabatahtlike üksused.

Kaitseliidu Pärnumaa maleva pealiku ja Lääne maakaitseringkonna ülema kolonelleitnant Raigo Paimla sõnul on õppuse eesmärk Lääne maakaitseringkonna üksuste lahinguvalmiduse tõstmine, et olla paremini ette valmistatud sõjaaja ülesannete täitmiseks. Orkaanil värskendatakse ussisõdalaste taktikaoskusi ning õppuse aktiivsemas faasis harjutatakse kõigi üksuste koostööd. Kaitseliidu vabatahtlike üksused on 12 kuu jooksul läbinud värskendatud väljaõppetsükli ning Orkaan annab võimaluse hinnata üksuste valmisolekut sõjaaja ülesandeid täita.

„Õppusel on oluline roll ka mittesõjalistel tegevustel – koostööl tsiviilametkondadega ja Kaitseliidu malevkondade võrgustike aktiveerimisel,“ lisas kolonelleitnant Paimla. „Tihe koostöö ja toimivad võrgustikud toetavad lahingutööd edu ning suurendavad kohalike kogukondade vastupanuvõimet, muutes neid vähem haavatavaks,“ sõnasta.

Kaitseliidu
Lääne maakaitseringkonna õppus
ORKAAN XIX

Aktiivne tegevus
26.-28. septembril

Täname teid toetuse eest!
Kaitseliidu Hiiumaa malevkond

**KAITSELIIT
HIIUMAA VALLAVALITSUS**

Ohtlike jäätmete ja väikeelektroonika kogumisringid 25. oktoobril ja 1. novembril

AS Eesti Keskkonnateenused ja Hiiumaa vallavalitsuse koostöös toimuvad 25. oktoobril ja 1. novembril ohtlike jäätmete ja väikeelektroonika kogumisringid.

Ohtlike jäätmete kogumisringid on mõeldud **eraisikute majapidamistes** tekkivate ohtlike jäätmete kogumiseks ja nende ringide raames **ei võeta vastu ettevõtete** poolt tekitatud ohtlikke jäätmeid. Jäätmete üleandjal peab kaasas olema isikut tõendav dokument.

Kogumisringidel saab ilma eelregistreerimiseta üle anda väikeelektroonikat ja väikeseid kodumasinaid (raadiod, arvutid, kuvarid, tahvelarvutid, elektrilised tööriistad, kaalud, väikesed köögimasinad, televiisorid). **Suuri kodumasinad** nagu külmikud, pliidid, pesumasinad jne **kogumisringi raames ei koguta!** Neid saab jätkuvalt tasuta ära anda Hiiumaa jäätmejaamas.

Kogumisringil üleantavatele ohtlikele jäätmetele kehtivad samad tingimused, mis kehtivad ohtlike jäätmete

üleandmisel Hiiumaa jäätmejaamas.

Piiramata koguses saab kogumisringil ilma tasuta üle anda järgmisi ohtlikke jäätmeid:

- luminestsentslambid (päevavalguslampide torud);
- elavhõbedat sisaldavad jäätmed (säätupirnid, kompaktluminofoorlambid);
- patareid;
- ohtlike aineid sisaldavad või nendega saastatud pakendid;
- jäätmed, mida peab nakkuse vältimiseks koguma ja kõrvaldama erinõuete kohaselt (süstlad);
- õli sisaldavad jäätmed (õlisegused ved, õlivaadi setted jne);
- sortimata ravimikogumid.

Piiratud koguses saab kogumisringil osaliselt ilma tasuta üle anda järgmisi ohtlikke jäätmeid:

- muud mootori-, käigukasti- ja määrdeõlid – **Hiiumaa jäätmevaldajale 10 kg/aastas tasuta ***;

- õlifiltrid – **Hiiumaa jäätmevaldajale 10 kg/aastas tasuta ***;
- ohtlikke aineid sisaldavad antifriisid – **Hiiumaa jäätmevaldajale 10 kg/aastas tasuta ***;
- ohtlike ainetega saastatud absorbendid, puhastuskaltsud, filtermaterjalid (sealhulgas nimistus mujal nimetamata õlifiltrid) ja kaitseriie-tus – **Hiiumaa jäätmevaldajale 10 kg/aastas tasuta ***;
- happed – **Hiiumaa jäätmevaldajale 10 kg/aastas tasuta ***;
- leelised (sh tulekustutid) – **Hiiumaa jäätmevaldajale 10 kg/aastas tasuta ***;
- fotokemikaalid (foto-, labori-, määratlemata kemikaalid) – **Hiiumaa jäätmevaldajale 10 kg/aastas tasuta ***;
- pestitsiidid (taimekaitsevahendid, aiandusmürgid) – **Hiiumaa jäätmevaldajale 5 kg/aastas tasuta ***;
- ohtlikke aineid sisaldavad värvid, trükivärvid, liimid ja vaigud (vanad värvid, lahustid, silikoonid, makrof-

- leksi pudelid jne) – **Hiiumaa jäätmevaldajale 40 kg/aastas tasuta ***;
- ohtlikke aineid sisaldavad pesuained – **Hiiumaa jäätmevaldajale 10 kg/aastas tasuta ***;
- põllumajanduskemikaalide jäätmed – **Hiiumaa jäätmevaldajale 10 kg/aastas tasuta ***.
- * Piirkogust ületava osa eest tasub jäätmete üleandja Hiiumaa jäätmejaama kehtiva hinnakirja alusel.**

Hinnakirjaga saab tutvuda AS Eesti Keskkonnateenused kodulehel https://www.keskkonnateenused.ee/kodukliendilej%C3%A4%C3%A4tmejaamad/?landfill_id=129.

Jäätmed kaalutakse vastuvõtmisel liikide kaupa. Arve piirkogust ületavate ohtlike jäätmete eest esitatakse üleandjale hiljemalt 14 päeva jooksul peale kogumisringi toimumist.

Kogumisringil ohtlike jäätmete üleandmiseks on vajalik eelnev registreerimine.

Registreerida saab e-posti aadressil Steve.Villmann@keskkonnateenused.ee.

ee ja registreerimiskiri peab sisaldama järgnevat infot:

- ees- ja perekonnanimi;
- isikukood;
- jäätmete tekkimise koht (aadress);
- peatuspunkt, kus jäätmeid üle antakse;
- ohtlike jäätmete liigid koos eeldatavate kogustega;
- e-posti aadress;
- telefon.

Registreeruda saab kuni 17. oktoobrini.

Ohtlike jäätmete kogumisringil jäätmete üleandmisel peab esitama isikut tõendava dokumendi. Ilma isikut tõendava dokumendita jäätmeid kogumisringil üle anda ei saa.

Lisaküsimused ja täiendav info:

Steve Villmann
Lääne regioon
Eesti Keskkonnateenused AS
Telefon: 5348 9679
e-post: steve.villmann@keskkonnateenused.ee

Kogumisringide toimumisajad

Käina-Pühalepa	25. oktoober	Käina-Heltermaa	25. oktoober	Emmaste-Kõrgessaare	1. november	Kärdla-Kõrgessaare	1. november
Allika bussipeatus	9.00 – 9.05	Käina Mäe põik parkla	9.00 – 9.15	Jausa bussipeatus	9.00 – 9.15	Päe tänava garaažid	9.00 – 9.45
Putkaste kortermajad	9.10 – 9.25	Lõokese hotelli parkla	9.25 – 9.40	Valge seltsimaja parkla	9.20 – 9.35	Kooli - Vabaduse rist	9.50 – 10.35
Vaemla (mõisa varemed)	9.30 – 9.35	Mäeltse bussipeatus	9.50 – 9.55	Harju tuuliku parkla	9.40 – 9.55	Leigri väljak	10.40 – 11.25
Esiküla Bussipeatus	9.40 – 9.55	Nõmba bussipeatus	10.00 – 10.15	Tilga bussipeatus	10.00 – 10.05	Malvaste Kodeste tee rist	11.40 – 11.45
Kassari pood	10.00 – 10.15	Tubala parkla	10.20 – 10.35	Emmaste keskuse parkla	10.10 – 10.25	Mudaste bussipeatus	11.50 – 11.55
Orjaku sadama parkla	10.20 – 10.35	Tormi Konsumi Parkla	10.45 – 11.30	Emmaste kooli parkla	10.30 – 10.45	Reigi bussipeatus	12.00 – 12.15
Aadma teerist	10.40 – 10.50	Paluküla bussijaam	11.40 – 11.55	Sõru sadama parkla	10.55 – 11.10	Rootsi bussipeatus	12.20 – 13.35
Aadma bussipeatus	10.55 – 11.10	Lõpe kortermajad (Lõpe 5)	12.00 – 12.20	Tohvri bussipeatus	11.15 – 11.20	Lauka koolisöökla parkla	12.45 – 13.05
Männamaa bussipeatus	11.15 – 11.35	Partsi bussijaam	12.25 – 12.40	Pärna ringtee	11.25 – 11.40	Kõrgessaare VAK parkla	13.15 – 13.35
Kaigutsi I bussipeatus	11.40 – 11.55	Suursadama parkla	12.50 – 12.55	Viiri bussipeatus	11.50 – 11.55	Paope bussipeatus	13.45 – 13.50
Selja bussipeatus	12.00 – 12.15	Kuri bussipeatus	13.00 – 13.15	Kabuna bussipeatus	12.00 – 12.05	Luidja parkla	14.00 – 14.20
Käina kooli peatus	12.25 – 12.45	Hellamaa mägi - Hilleste teerist	13.20 – 13.35	Külama bussipeatus	12.10 – 12.15	Villamaa bussipeatus	14.25 – 14.30
Kalginiidi bussipeatus	12.55 – 13.00	Vahtrapa ja Kõrtsu tee rist	13.40 – 13.45	Sinima bussipeatus	12.20 – 12.35		
Salinõmme bussipeatus	13.10 – 13.25	Heltermaa klubi bussipeatus	13.50 – 14.00	Leisu bussipeatus	12.40 – 12.55		
Suuremõisa jäätmepunkt	13.35 – 13.50			Nurste bussipeatus	13.00 – 13.05		
Soonlepa teerist	13.55 – 14.10			Haldi bussipeatus	13.10 – 13.25		
Sarve (Mäe bussipeatus)	14.15 – 14.20			Õngu bussipeatus	13.45 – 13.55		
				Suureranna (Sireli hostel)	14.05 – 14.20		
				Kõpu küla kaevu juures	14.30 – 14.45		
				Kalana sadama parkla	15.00 – 15.15		

Aiajäätmete koht ei ole metsa all

Õunte valmimine ja lehtede lange-mine toob koduaeda kaasa suurema koguse aiajäätmeid. Tekkinud aiajäätmed on mõistlik komposti-da kohapeal või anda üle selleks ettenähtud kohta.

Metsa alla või võsa vahele aias tekkinud jäätmeid viia ei tohi. See ei ole ainult prügistamine – nii võivad levida ka näiteks Eesti loodust ohustavad võõrliigid. Jäätmeseadus näeb jäätmete loodusesse viimise eest ette trahvi, mis võib ulatuda kuni 2400 euron. Trahvimine ei ole eesmärk omaette, kuid tuleb arvestada, et jäätmete loodusesse viimisel on soovimatud tagajärjed.

Kergesti kättesaadav kohutäis võib meelitada sobimatuks kohtu kokku metsloomi, suurendades haiguste levimise riski. Peenardelt koristatud lillepealsete ja kokku riisutud lehehunnikutega reisivad tõenäoliselt kaasa ka seemned, teomunad ning taimehaigused. Aiajäätmete hulgas leidub sageli invasiivseid võõrliike, kes loodusesse

sattudes võivad kiiresti vohama hakata ning ohustada looduslikku tasakaalu ja liigirikkust, jõudes lõpuks kellegi koduaeda ikkagi tagasi.

Metsaalustest aiapruugi hunnikutest on juba laiali kandunud näiteks Kanada kuldvits, verev lemmmalts, pargitatrad ja Hispaania teetigu. Võõrnäik-jatest saab teada anda Keskkonnaame-ti teokaardi kaudu: teokaart.keskkonnaamet.ee.

Väljdi lehtede põletamist, sest kodu-ses lõkkes toimub mittetäielik põlemine, mille käigus tekib erinevate mürgiste gaaside segu. Pealegi tekitab puuleh-tede põletamine palju tossu, mis võib olla väga häiriv. Aias tekkinud puuleh-ed ja muud taimed sobivad kõige pa-remini tekkekohas kompostimiseks. Nii jõuavad toitained kõige lihtsamini jälle mulda tagasi ja ressursid jäätmete transportimiseks jäävad kulutamata.

Toidu- ja köögijäätmeid komposti kinnises kompostis, et vältida metsloomade ja kahjurit (nt rotid) ligimeeli-tamist. Hajaasustuses võib toidujäät-meid kompostida ka lahtiselt. Ka aia- ja haljastujäätmeid võib kompostida lah-

tises aunas.

Kui kinnistul kompostitakse bio-jäätmeid (nt toidujäätmeid kinnises kompostis), siis ei pea neid jäätmeve-dajale üle andma. Teavita vallavalit-sust kompostimisest ja lisa võimalu-sel teatele foto kompostist. Teavitu-se saab esitada e-teenuste keskkonnas või e-posti teel.

Aia- ja haljastujäätmeid saavad jäät-mevedajale üle anda kõik jäätmevalda-jad tiheasustusalal ning kortermajad, asutused ja ettevõtted, kellel puudub võimalus kohtkompostida hajaasus-tusalal. Tegemist on vabatahtliku tel-litava teenusega korraldatud jäätme-veo hanke hinnakirja alusel (jäätme-kott 150 liitrit kuni 10 kg 3,46 eur koos käibemaksuga). Jäätmete vedu toimub kogumisringidena perioodil 1. aprill kuni 30. november üks kord kuus. Jäät-mete veo tellimisel tuleb anda jäätme-vedajale teada äraantavate jäätmete li-gikaudne kogus. Jäätmed tuleb üle an-da läbipaistva kotiga.

Kui aia- ja haljastujäätmeid jäätme-vedajale üle ei anta, siis saab need ise viia jäätmejaama hinnakirja alusel või

Keskkonnaametile laekus hiljuti vihje, et Hausma mereranda on viidud kala-rappimisel tekkinud jäätmeid ning samas piirkonnas on pikema aja jooksul la-dustatud ka aiajäätmeid. Kalarappimisel tekkinud jäätmed tuleb kompostida oma kinnistul või anda üle jäätmekäitlejale koos biolagunevate jäätmetega.

oma kinnistul kompostida.

- **Hiiumaa jäätmejaam** (Jäätmekäit-luskeskuse, Ristivälja) – avatud: E – R 9.00–17.00 L 10.00–14.00. Riigipühadel on jäätmejaam suletud.

Ära vii aiajäätmeid loodusesse! Kui märkad looduse prügistajat või eba-

seaduslikku jäätmehunnikut, teata sellest riigiinfo telefonil 1247.

KADRI PIHLAMÄGI
koostöös Keskkonnaametiga

TERVISEKASSA

Anneli Kollom: hingelt hiidlane, kellele on tähtsad nii numbrid kui ka lilled

Sellest suvest juhib Hiiumaa vallavalitsuse rahandusosakonda Anneli Kollom.

„Olen hingelt hiidlane,“ ütleb Anneli Kollom. Tema emapoolsed juured ulatuvad Hiiumaale juba aastasse 1712, mis teeb saarest tema jaoks palju enam kui lihtsalt elupaiga.

Suur osa Anneli elust on möödunud numbrite ja seaduste keskel. Tal on 35-aastane kogemus finantsvaldkonnas – nii riigiraamatupidamises kui ka raamatupidamisteenuste pakkumises erinevatele ettevõtetele ja organisatsioonidele. Hariduse omandas ta Tallinna Tehnikaülikoolis haldusjuhtimise erialal ning Tallinna Majanduskoolis raamatupidamises.

Ent lisaks tööle ja arvude maailmale on Anneli elus oluline koht ka loominguilisel poolel. Tema suureks kireks on lilled ja meri. Ta on õppinud Hiiumaa ametikoolis nii maastikuehitust kui ka floristi eriala. „Vaba aja veedan hea meelega näpud mulas, lillede keskel,“ ütleb ta.

Anneli peres on viis täiskasvanud last ja kaks lapselast. „Mu elu on täis rõõmu ja tegevust,“ sõnab ta. Lilled ja meri, kaks tema suurimat armastust, on Hiiumaal alati käeulatuses.

HIIUMAA VALLAVALITSUS

Kodutoetus lasterikastele peredele

Avame taotlusvooru 8. septembril kell 11.00

Tutvu tingimustega

Kodutoetus lasterikastele peredele

8. septembril avas Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus lasterikaste perede kodutoetuse taotlusvooru. Voor on avatud kuni 20. oktoobrini kell 23.59.

Toetust saavad taotleda pered, kus kasvab vähemalt kolm kuni 19-aastast last.

Kodutoetuse eesmärk on parandada kolme- ja enamlaste vähekindlustatud perede elamistingimusi.

Toetus on mõeldud peredele, kellel ei ole omandis sobivat eluruumi või kelle omandis olev eluruum ei vasta tänapäevaste elamistingimustele.

Rohkem infot <https://kredex.ee/et/kodutoetus>

ETTEVÕTLUSE JA INNOVATSIOONI SIHTASUTUS

MIDA ARVAD TURISMIST HIIUMAAL?

Vasta ja võida 500 € Estraveli kinkekaart või Salva kindlustuse kinkekoft väärtusega 150 €!

bit.ly/elanikerahuloluturismiga

Eesti usinaimad hambapesijad asuvad Hiiumaa lasteaedades

Suukooli meeskond, kes viib juba kolmandat õppeaastat Eesti lasteaedades läbi juhendatud hambapesu programmi, käis Hiiumaa õpetajaid tunnustamas. Hiiumaa on eriline, sest nii laialtlevitatud osalemist pole teistes maakondades saavutatud.

„Aitäh, et teete tänuväärset tööd ja kingite uuele põlvkonnale hiidlastele tervema suutervise,“ ütles Suukooli projekti looja dr Anastassia Kuldmaa. Ta tuletas meelde, et õiged võtted hammaste puhastamisel ning teadlikkus sellest, kuidas, mida ja kui tihti süüa, on ainus tõhus viis hammaste tervise hoidmiseks.

Koosviibimine koosnes mitmest osast: tunnustati õpetajaid ja abiõpetajaid, kes juhendasid möödunud hooajal rühmades laste igapäevast hambapesu. Dr Kuldmaa pidas haarava loengu suutervise hoidmisest ning Suukooli lektor Nele Marrandi õpetas õiged hambapesu võtteid, koos praktiseeriti suujoogat ja meisterdati töötoas.

Emmaste lasteaed Naksitrallid juhataja Liina Lepamaa sõnul oli selle sündmuse suur väärtus selles, et Suukooli esindajad tulid ise Hiiumaale lasteaedu tunnustama. „Nii tore, et nad selle aja võtsid,“ ütles ta.

Lepamaa kinnitas, et lasteaed jätkab kõigi kolme rühmaga hambapesu ka selles õppeaastal. „Meie õpetajad on osalemisest huvitatud ja ka lastele meeldib ühiselt hambaid pesta.“

Suukooli meeskond tänas Emmaste, Vigri, Kärkla, Palade ja Suuremõisa lasteaedade õpetajaid koostöö eest meeleoluka sündmusega.

„Suukooli projekt on igati toetav, sest kõik vajalikud vahendid on programmi vahendusel olemas, äsja toimunud üritusel said õpetajad ka oma teadmisi värskendada,“ lisas juhataja.

Liina Lepamaa rõhutas, et kõige olulisem on lapse harjumus oma hammaste eest hoolitseda ning siin mängib tähtsat rolli kodu ja lasteaia koostöö.

Suukooliga on liitunud lisaks Emmaste lasteaiale ka Vigri, Kärkla, Palade ja Suuremõisa lasteaiaid.

KATRIN KIVI

Hammaste hoolitsemise kohta leiab täiendavat infot www.suukool.ee.

Alatest teisest eluaastast peaks lapsega käima hambaarstil kord aastas.

Hiiumaal pakuvad laste hambaravi teenust:

○ **Angela Sivonen Hambaravi**, telefon: 463 1551.

○ **Heli Mikk Hambaravi**, telefon: 463 3006.

○ **Kadri Hambaravi**, telefon: 5353 2882.

○ **Meliva AS**, telefon: 5348 3349.

Tööpakkumine: sotsiaalkeskuse juhataja

Hiiumaa vallavalitsuse hallatav Hiiumaa Sotsiaalkeskus otsib juhatajat!

Hiiumaa Sotsiaalkeskus on ülehiiumaaline seitsme tegevuskohaga asutus, mille eesmärgiks on pakkuda ja arendada kvaliteetseid sotsiaalteenuseid.

Juhataja tööülesanded:

- sotsiaalkeskuse igapäevase töö korraldamine ja juhtimine vastavalt põhimäärusele;
- meeskonda motiveeriv ja inspireeriv juhtimine;
- eelarve koostamine ja jälgimine;
- vastutab sotsiaalkeskuse üldseisundi ja arengu, vara säilimise ja eelarvevahendite õiguspärase, sihipärase ja otstarbeka kasutamise eest;
- osalemine erinevates sotsiaalhoolekanddealastes töörühmades;
- sotsiaalhoolekande teenuste kvaliteedi tagamine ja arendamine;
- sotsiaalhoolekande arendamisele ja parendamisele suunatud projektide algatamine ja juhtimine;

○ koostöö arendamine teiste asutustega ning partneritega sotsiaalkeskuse tegevuse ja kvaliteedi parandamiseks.

Nõudmised kandidaadile:

- kõrgharidus sotsiaaltöö, juhtimise või sarnasel erialal;
- juhtimiskompetentsid ja -kogemus (organisatsiooni arengu, meeskonna ja ressurside juhtimine);
- eesti keele oskus kõrgtasemel, soovival inglise ja vene keele oskus suhtlemistasandil;
- B-kategooria juhtimisõigus;
- hea arvutikasutamise oskus (teksti- ja tabelitöötlusprogrammid);
- oskus hoida ja järgida konfidentsiaalsust ja eetika põhimõtteid.

Kasuks tuleb:

- varasem töökogemus sotsiaalhoolekande valdkonnas;
- nüüdisaegse organisatsiooni edukaks juhtimiseks vajalikud isikuomadused sh hea suhtlemis- ja väljendusoskus, kohusetunne, analüüsi-, otsustus- ja vastutusvõime;

○ algatusvõime ja loovus, sealhulgas võime osaleda uute lahenduste väljatöötamisel ja nende rakendamisel;

○ isikliku sõiduauto kasutamise võimalus ametiülesannete täitmiseks.

Omalt pool pakume:

- põnevat ja vastutusrikast tööd Hiiumaa sotsiaalhoolekandes;
- 35 kalendripäeva põhipuhkust;
- erialaseid koolitusi, tööalast nõustamist;
- toetavat ja sõbralikku meeskonda ning ühisüritusi;
- tervise- ja spordikuhuhvitist.
- Tööle asumise aeg: esimesel võimalusel.

Tingimused ja lisainfo:

Motiveeritud sooviva avaldus, elulookirjeldus ning haridust tõendava dokumendi koopia palume esitada Hiiumaa Vallavalitsusele hiljemalt 3. oktoobriks 2025 digitaalselt allkirjastatuna e-posti aadressile: valitus@hiiumaa.ee.

Täiendav info: abivallavanem Liisi Mäeumbaed, 5749 5414, liisi.maeumbaed@hiiumaa.ee

KUTSE

Olete oodatud tunnustussündmusele **9. oktoobril 2025 kell 17.00-19.00 restoranis Rannapaargu**, kus tunnustatakse tublimaid vabaühendusi, vabatahtlikke ja nende toetajaid; täiskasvanuhariduses aasta õppijat, õpitegu, koolitajat ja õppijasõbralikku tööandjat ning Eesti kaunis kodu 2025 Hiiumaa piirkonna konkursi võitjaid.

Liis Lukas Hiiumaa Arenduskeskus
Annely Veeve ETKA Andras Hiiumaa
Herge Tasuja Hiiumaa Vallavalitsus

Riietus pidulik
R.S.V.P. 01.10.2025 telefonil 5345 9558 või
kaja.sarmus@hiiumaa.ee

HIIMUMAA NOORTE STIPENDIUMIFOND

Hiiumaa noorte stipendiumifond on SA Hiiumaa Arenduskeskuse ja MTÜ Hiiumaa Ettevõtjate Liidu toel loodud fond, mille eesmärgiks on muuta kõrghariduse omandamine Hiiumaa noortele kättesaadavamaks ning luua Hiiumaalt kõrgharidust omandama läinud noortel parem side kodusaarega.

Igal aastal antakse Hiiumaa noorte stipendiumifondist välja stipendiume vastavalt fondi võimekusele.

Kui ka sinu jaoks on oluline Hiiumaa noorte ning nende õpingute toetamine väljaspool Hiiumaad, siis kutsume kõiki Hiiumaa noorte stipendiumifondi panustama. Fondi ootame panustama nii ettevõtteid kui ka eraisikuid!

Rohkem infot leiad Hiiumaa Arenduskeskuse kodulehelt: HIIMUMAAARENDUSKESKUS.EE

HIIMUMAA NOORTE STIPENDIUMIFOND

Toeta Hiiumaa noori - panusta nende tulevikku

Anna oma panus!

10 €

20 €

30 €

50 €

 FIENTA.COM/ET/HIIMUMAA-NOORTE-STIPENDIUMIFONDI-ANNETUS

Hiiumaa noorte stipendiumifondi eesmärk on muuta meie noortele kõrghariduse omandamine kättesaadavamaks ning hoida ja tugevdada noorte sidet kodusaarega.

Tänavu kuulutati välja juba kolmas stipendiumikonkurss. Seni on fondi toel oma õpinguid jätkanud kolm noort hiidlast – üks õenduse erialal, teine arstiteaduskonnas ja kolmas sotsiaalpedagoogikas. Need on olulised näited sellest kui olulisest toest, mida saab pakkuda juba meie oma kogukond!

Fondi toetamine on võimalus investeerida Hiiumaa ja noorte tulevikku – aidata kaasa sellele, et meie noored saaksid võrdsematel alustel arendada oma teadmisi ning oskusi kõrghariduses.

Iga panus loeb, et üheskoos anda noortele kindlustunde ja tiivad, mida aitavad neil lennata kõrgemale.

HIIMUMAA ARENDUSKESKUS

Oled unistanud uutest oskustest, Tule õpi imelises Suuremõisa lossis!

Tasuta kursus novembris'25

Kui soovid täiendada teadmisi Google meeskonnatöö vahenditest ning õppida looma sotsiaalmeedia turundusmaterjale Canvaga, oled oodatud novembris algavale kursusele

Veebipõhised kommunikatsioonikeskkonnad, 3., 10., 17. ja 24. novembril kl 11.30 -17.00 (24 ak tundi)

Lisainfo aadressil koolitused@hak.edu.ee ja kooli kodulehel hak.edu.ee/et/koolituskalender

HIIMUMAA AMETIKOOL
www.hak.edu.ee
#hiiumaaametikooll

25.09.2025

Kohalik kala hiidlase toidulaual:

LESTA PÄEV

Eakate päev
Kärdla kultuurikeskuses

Sügis on kätte jõudnud ja peagi saame tähistada **eakate päeva**. Seekord toimub üritus **12. oktoobril** ikka **Kärdla kultuurikeskuses**. Alustame traditsiooniliselt kell 12 ja aega tuleks varuda kolme tunni jagu. Meelelahutust pakub meile Jaan Kirss, mees nagu orkester. Kuna on tulemas KOV valimised uurime kohalikest poliitikutelt nende plaanide kohta Hiiumaa arendamisel. Et kohvilauas kõigile kohti jaguks oleks hea **nimi kirja panna 3. oktoobriks**, ikka oma piirkonna päevakeskuses. Vajadusel sõidavad bussid.

HIIMUMAA PENSIONÄRIDE ÜHENDUSE JUHATUS

DETAILPLANEERINGUD

Orjaku küla Lageda maaüksuse detailplaneeringu osaliselt kehtetuks tunnistamine
Hiiumaa Vallavolikogu 21.08.2025 otsusega nr 269 tunnistati osaliselt kehtetuks Käina Vallavalitsuse 10.11.2004 korraldusega nr 380 kehtestatud Lageda maaüksuse detailplaneering (DAGOpen OÜ töö nr 04-98) planeeringus määratud Lageda maaüksuse osas. Kehtetuks tunnistamise otsusega saab tutvuda tööajal Hiiumaa vallavalitsuses (Keskväljak 5a, Kärdla) ja avalikus dokumendiregistris.

Vahtrepa küla Lõuka kinnistu detailplaneeringu osaliselt kehtetuks tunnistamine
Hiiumaa Vallavolikogu 21.08.2025 otsusega nr 270 tunnistati osaliselt kehtetuks Pühalepa Vallavolikogu 27.11.2012 otsusega nr 222 kehtestatud Lõuka kinnistu detailplaneering (DAGOpen OÜ töö nr 12-38) planeeringus määratud Lõukametsa maaüksuse osas. Kehtetuks tunnistamise otsusega saab tutvuda tööajal Hiiumaa vallavalitsuses (Keskväljak 5a, Kärdla) ja avalikus dokumendiregistris.

Kõrgessaare päevakeskuses

- E kl 11 **toolitantsu** treening.
- E kl 14 alates 6. oktoobrist **lauuluansambli** proov.
- T kl 10 **line-tantsu** treening.
- T alates 7. oktoobrist kl 14 **tervisevõimlemise** ring.
- K kl 11 **line-tantsu** treening.
- K kl 12.45 **seeniortantsu** proov.
- 1. oktoobril kl 9.30-12 **käsitööring**, uhendab Triinu Pihel.
- 6. oktoobril kl 9.30 **mälumäng** (III hooaja VII etapp).
- 7. oktoobril alates kl 8 **juuksur** Sirje Vaku päevakeskuses, registreerimine tel 5666 2317.
- 7. oktoobril kl 11.30 **eakate kokkamine**.
- 8. oktoobril kl 11-12.30 tuleb Coop Panga esindaja Merit Trei rääkima **rahataarkuse** teemadel. Praegu on väga aktuaalseks mureks laialdaselt levinud finantspettused, mille puhul on ohustatumaks just eakamad inimesed. Ta räägib sellest, kuidas oma raha kaitsta: kuidas pettuseid ära tunda ja nende ohvriks mitte langeda.

- Lisaks tutvustatakse erinevaid hoiustamise võimalusi - st kuidas oma raha kasvatada. Lisaks finantskirjaoskuse teemadele sisaldab kohtumine ka lõbusat viktoriini väikeste auhindadega. Tasuta.
 - 9. oktoobril kl 13 **koosviibimine** päevakeskuses. Transport: 12 Rootsi, Pihla, 12,30 Lauka, Viskoosa.
 - 9. oktoobril kl 13,30 vallavanem **Hergo Tasuja** räägib, kuidas on läinud ning mis ees ootab Hiiumaal.
 - 11. oktoobril alates kl 12 ja 12. oktoobril alates kl 9 **massaažiteenus**, eelnev registreerimine Sigrid tel 529 7429.
 - 12. oktoobril Hiiumaa Pensionäride Ühenduse **eakate päeva üritus** 2025 Kärdla kultuurikeskuses algusega kl 12. Muusikaline meelelahutus - JAAN KIRSS - mees nagu orkester. Osalustasu 10 €. Registreerimine hiljemalt 6. oktoobriks tel 5333 9472 või katrin.kivivuori@sotsiaalkeskus.ee
 - 17. oktoobril kl 9.30-12 **käsitööring**, juhendab Triinu Pihel.
 - 23. oktoobril kl 10-11 **mälutreening** kõigile huvilistele, juhendab Katrin.
 - 24. oktoobril väljasõit **Käina ujulasse**. Ujulas viibimine kl 11-13, **vesivõimlemine** kl 11 (juhendaja Helin Kääramees), jõusaali kasutamine. Osalustasu 6 eurot. Transport: kl 10 Kõrgessaare, Lauka, Viskoosa, kl 10.25 Kärdla.
 - 31. oktoobril kl 9.30-12 **käsitööring**, juhendab Triinu Pihel.
- Kõik huvilised on oodatud liituma meie tegevustega!
- Lisainfo, registreerimine ja transpordivajaduse teatamine Katrin, tel 5333 9472. Facebook „Kõrgessaare Päevakeskus“.
- Kõrgessaare päevakeskuses **saab pesta pesu ja käia duši all**, eelnevalt kokku leppida Innaga telefonil 504 2292.

Käina päevakeskuses

- T, 30. septembril kl 11 **eakate võimlemine matil**, juhendaja Helgi Taelma.
 - T, 7. oktoobril kl 11 **eakate võimlemine toolil**, juhendaja Helgi Taelma.
 - T, 14. oktoobril kl 11 **eakate võimlemine matil**, juhendaja Helgi Taelma.
 - K, 1. oktoobril kl 11 kohtumine **Isamaa Erakonna** valimisnimekirja liikmete Henrik Normanni, Andrus Ilumetsa ja Georg Linkoviaga.
 - N, 2. oktoobril kl 16 kohtumine **Keskerakonna** valimisnimekirja esinumbri Olav Elleremäga.
 - N, 2. oktoobril kl 17 kohtumine **EKRE** valimisnimekirja liikme Aivo Saarega.
 - E, 6. oktoobril kl 10 kohtumine **Reformierakonna** valimisnimekirja esinumbri Antti Leigriga.
 - E, 6. oktoobril kl 11.30 kohtumine **Ühine Hiiumaa** valimisnimekirja liikme Omar Jõpiseljaga.
 - T, 7. oktoobril kl 13 kohtumine **Sotsiaaldemokraatide** valimisnimekirja esinumbri Hergo Tasujaga.
 - K, 8. oktoobril kl 14-16 Coop Pank AS Lääne -Eesti piirkonnajuht Merit Trei räägib finantspettustest, kuidas oma raha kaitsta: kuidas pettuseid ära tunda ja nende ohvriks mitte langeda.
 - N, 9. oktoobril kl 16 kohtumine **Eesti 200** valimisnimekirja liikme Lenel Lepamaaga.
 - N, 9. oktoobril kl 17 kohtumine **üksikkandidaat** Aivar Viidikuga.
 - E, 20. oktoobril kl 10 Dementsuse Kompetentsikeskuse nõustaja Hanna-Stiina Heinmetts viib läbi **Dementsuse Sõprade infotundi**. Teemaks kuidas ennetada mäluhaiguseid ja toetada mäluhaigusega inimesi.
 - N, 23. oktoobril **Tohvi hooldekodu külastus**. Väljasõit kl 10 Käina päevakeskuse eest. Osalustasu 5 eurot.
 - K, 29. oktoobril kl 10 **eakate jututuba** koos oktoobrikuu tähtpäevade tähistamisega.
 - N kl 10.30 **Käina-Emmaste piirkonna erivajadustega inimeste kokkusaamine** Käina päevakeskuses.
- Lisainfo, registreerimine ja transpordivajaduse teatamine Käina päevakeskuse üldtelefonil 5308 9924.
- Käina päevakeskuses **saab pesta pesu ja käia duši all**, eelnevalt kokku leppida Käina päevakeskuse üldtelefonil 5308 9924.

Hellamaa perekeskuses

- T, 30. septembril Pühalepa Lustiliste reis Haapsallu.
 - T, 14. oktoobril kl 12 on perekeskuses **külas vallavanem** Hergo Tasuja.
 - T kl 12 **saavad kokku Pühalepa Lustilised** erinevateks tegevusteks.
 - N õhtuti toimub **zumba videotreening** „liikumine ja liigutamine“.
- Emmaste päevakeskuses**
- E, N kl 9 **võimlemine**.
 - T kl 14 **toolitants**.
 - T kl 14 **Käina ujulas seenioride ujumistreening**.
 - K kl 11 **jututuba**.
 - K kl 11 **käsitööring** Emmaste Vaba Aja Keskuses.
 - N, 2. oktoober kl 11 kohtumine KOV valimistel kandideerijatega.
 - N, 9. oktoober kl 10 **mälutreening**.
 - Leisu piirkonna seenioride kokkusaamine Leisu vanas koolimajas, kontakt Aivo Härm, tel 503 1734.
 - Võimalus kasutada duši ja pesumasinat** 3 eurot/kord.
 - Ürituste ja huviringide info, registreerimine: Eve Elleremäe, tel 5376 4040.
 - Transpordivajadus ja teenuste registreerimine: Aini Jaarma, tel 514 4327.
 - Omastehoolidajad** kohtuvad 30. oktoobril kl 15 sotsiaalkeskuses. Ralli telefon 5308 1035.

KUTSUME SIND NAUTLEMA!

HIIMUMAA RESTORANIDE NÄDAL

18.-25. OKTOOBER 2025

Tutvu erimenüüdega:
hiiumaa.ee/restoranidenadal

MEIE SEAST ON LAHKUNUD

MART RIISENBERG
HELGI RANDMAA
AILI MAIVEL
ENDEL VARJULA

BORIS ULPUS
JÜRI VANN
TIIU RADA

SÜNDMUSED

N, 25. september

kl 18 **Käina huvi- ja kultuurikeskuse uue maja gala**. Juuli Lill (RO Estonia), Johan Randvere, Reigo Tamm (RO Estonia), Nele-Liis Vaiksoo ja Tallinna Kammerorkester. Piletid (10 € /15€) müügil kohapeal. Käina huvi- ja kultuurikeskus, Mäe 2, Käina. Lisainfo kaina-kultuur.ee.

kl 18 **Hiiumaa pruulikoja karikas noolemängus 2025-26**, Hiiumaa Pruulikoja Resto, Vabaduse 15, Kärkla. Lisainfo <https://www.facebook.com/events/1549438302704641>.

kl 18.30 **Eesti MV II liiga: FC Hiiumaa – Pärnu JK Vaprus U21**, Kärkla staadion.

Kohalik kala hiidlase toidulaul: LES-TA PÄEV, lisainfo Katrin Kivi, kalapäeva-de projektijuht, 5625 6596, katrin.kivi@hiiumaa.ee, <https://www.facebook.com/events/781536007686485>

25.-28.09 **lesta-nädalalõpp** Tuuletorni kohvikus Ruudi. E-R 15.00–21.00, L-P 12.00–21.00 Info: Tel 5870 0019, kohvik Ruudi.

R, 26. september

kl 9-17 **liikumisseminar**, Hiiumaa spordikeskus, Põllu 27, Kärkla. Seminaril osalevad kultuuriministeri spordi asekanstler Raido Mitt ja EOK asepresident Tiit Pekk. Päeva juhhib EOK turundusjuht Margus Kiiver. Kavas on ka paneeldiskussioonid liikumise ja spordi teemadel.

Lisainfo ja registreerumine <https://www.hiiumaasport.ee/sundmused/liikumisseminar/>.

kl 13 **Eesti MV II liiga: FC Hiiumaa – Tallinna JK Puuma**, Kärkla staadion.

kl 18 **Hiiumaa kino: „Tossud“** Kärkla kultuurikeskuses.

kl 19 **Utoopia nr 9 BINGO**, Kõrgessaare, Sadama tee 2.

kl 20 **Hiiumaa kino: „Ühemõõtmeline mees“** Kärkla kultuurikeskuses.

26.-28. september **tulbitalgud ja tipi mahavõtmise** Malvastes, lisainfo <https://www.facebook.com/events/791492923335739/>.

26.-28. september **sügisel joogalaager**. Maa-sika villa, Paluküla. Lisainfo <https://www.facebook.com/events/1809775459754075>.

L, 27. september

kl 12 **Vananaiste suve giidituur „Kunst ja maitsed“** kl 12 Hiiu Gourmet ja kl 13 Tuuletornis. Paketi hind: 25 € / in. Info: Tel 5350 5028, Tuuletorn.

kl 17 **Hiiumaa koorilaulu juubelikontsert** Kärkla kirikus. Lisaks Kärkla kiriku kammerkoorile (juhendab Endrik Üksvärav) astuvad üles: Hiiumaa tütarlastekoor ja Hiiumaa poistekoor (Ulvi Tamme juhendamisel), Käina naiskoor (Ragne Rüütelmaa juhendamisel), naiskoor Anna (Küllü Kreegi juhendamisel), Kärkla kammerkoor (Raili Kaibaldi juhendamisel), orelil saadab organist Kadri Toomaja. Nagu Hiiumaa koorilaulu aastapäevane kohane, keskendutakse Hiiumaaga seotud koorilauludele ja Hiiumaa autorite loomingule, sh Rudolf Tobias, Erkki-Sven Tüür, Siim Liik, Timo Lige, Ragne Rüütelmaa, jt. Tasuta.

kl 19 **Viscosa kirjandusõhtu X Anu Põldsam**. Utoopia Nr 9, Sadama tee 2, Kõrgessaare. 5 €. Lisainfo <https://fb.me/e/6Q07tliin>.

27.-28. september **automatk „Hiiumaa vananaistesuvi“**. Lisainfo <https://avastaeesti.ee/27-28-september-automatk-hiiumaa-vananaistesuvi/>.

P, 28. september

kl 11-14 **tutvumistunnid tennisega** Hiiumaa spordikeskuses, Põllu 27, Kärkla. Lisainfo <https://www.facebook.com/Hiiumaa-Tenniseklubi>.

kl 17 **Hiiumaa kino: „Tossud“** Kärkla kultuurikeskuses.

kl 19 **Hiiumaa kino: „Ühemõõtmeline mees“** Kärkla kultuurikeskuses.

T, 30. september

kl 11.00 **vestlusring „Saaga – rohkem kui romaan“** Kärkla raamatukogus. Vestlusringis räägime lugudest, mis ei lõpe ühe raamatuga. Arutleme, miks armastame pikki sarju ja mitme põlvkonna romaane.

kl 18 **rahvusvahelisele muusikapäevale ühendatud kontsert Kärkla kirikus „Muusika viivuks“**. Esinevad kontratenor Ivo Positi, klavessiin Ene Nael, *viola da gamba* Villu Vihermäe ja kannel Kristi Mühling. Pilet 7 €/5 €.

Muusikaga tegelevatele kollektiividele ja muusikakooli õpilastele on sissepääs tasuta. **K, 1. oktoober**

kl 9 ja 11 **muusikapäeva kontserdid õpilastele**. Esinevad Mikk Kaasik ja Marten Männat. Kärkla kultuurikeskuses.

kl 14.10 **keraamikaring noortele**, esimene kohtumine – juhendaja Kärt Suursaar, Lossi tee 1a, Suuremõisa. Lisainfo ja registreerumine hiiumaa.huviregister.ee.

kl 18 **Hiiumaa kino: „Tossud“** Kärkla kultuurikeskuses.

kl 20 **Hiiumaa kino: „Ühemõõtmeline mees“** Kärkla kultuurikeskuses.

N, 2. oktoober

kl 16-18 **vabaiühenduste ümarlaud: kohtumine kohalike poliitikutega**. Hiiumaa Pruulikoja Resto, Vabaduse 15, Kärkla.

kl 18 **keraamikaring täiskasvanutele**, esimene kohtumine – juhendaja Ene Vannas, Lossi tee 1a, Suuremõisa. Lisainfo ja registreerumine hiiumaa.huviregister.ee.

R, 3. oktoober

kl 10-12 **väikelaste mänguhommik**. Kõrgessaare Vaba Aja Keskus, Tööstuse tee 25, Kõrgessaare. Tasuta.

3.-4. oktoober **Hiiumaa rattanädalavaheetus**. 3.10 Emmastes ning 4.10 Paluküla teraviserajal. Lisainfo <https://teamhiiumaa.ee>.

L, 4. oktoober

kl 10-14 **Kuri väike sügislaad**, Kuri küla. <https://www.facebook.com/events/1474588737185119>.

kl 15.30 **näituse „Kõpu kandi kunst“ avamine** Kärkla kultuurikeskuses. Esindatud on Kõpu kunstnikud Heiki Ernits, Robin Nõgisto, René van der Schaft ja Marian Laving.

kl 17 **„Mulle huumor meeldib“ Komöödiateatri etendus** Kärkla kultuurikeskuses. Män-

givad Anne Paluver ja Hannes Vörno. Piletid 24/26 € Piletilevist, Piletimaailmast ja Kultuurikeskusest.

kl 18 **Rainer Jancis Continuum Kärkla LIVE CD esitus** Kärkla kirikus. Piletid <https://fienta.com/rainerjancishiiumaa>.

K, 8. oktoober

kl 14.30 **tarretise töötuba** Pühalepa VAK Suuremõisa noortemajas, kontakt: noorsootöötaja Kadi Kiiver kadi.kiiver@hiiumaa.ee.

N, 9. oktoober

kl 12 **eesti kirjanike raamatukogutuur „Sõnaränd“** Kärkla raamatukogus. Esinevad Kadri Hinrikus, Ilona Martson ja Kätlin Vainola.

kl 16 **tüdrukute õhtu „Soengud ja mokteilid“** Pühalepa VAK Suuremõisa noortemajas, kontakt: noorsootöötaja Kadi Kiiver kadi.kiiver@hiiumaa.ee.

R, 10. oktoober

kl 18 **kontsert „Artur Lemba 140“** Käina huvi- ja kultuurikeskuses. Sten Lassmann (klaver), keelpillikvartett M4GNET. Piletid 10 €.

kl 19 **Kärkla mälumängu XIV hooaeg**. Hiiumaa Pruulikoja Resto, Vabaduse 15, Kärkla.

L, 11. oktoober

kl 19 **Kärkla kooli vilistlaste gala ja 195. sünnipäev** Hiiumaa spordikeskuses, Põllu 27, Kärkla. Lisainfo <https://www.facebook.com/events/993579646263834>

P, 12. oktoober

kl 12 **Hiiumaa Pensionäride Ühenduse eakate päeva üritus** 2025 Kärkla kultuurikeskuses. Muusikaline meelelahutus - JAAN KIRSS - mees nagu orkester. Kohtumine kohalike poliitikutega.

E, 13. oktoober

kl 17 **Gordoni lapsevanemate suhtlustreening** Käina koolis. Lisainfo <https://www.facebook.com/events/1750802319655229/>

T, 14. oktoober

kl 18.30 **üldfüüsiline treening**, esimene kohtumine – juhendaja Kärolyn Kivistik, Lossi tee 2, Suuremõisa. Lisainfo ja registreerumine hiiumaa.huviregister.ee.

K, 15. oktoober

kl 18 **kudumisklubi** esimene kohtumine - juhendaja Kadi Kiiver, Lossi tee 1, Suuremõisa. Lisainfo ja registreerumine hiiumaa.huviregister.ee.

R, 17. oktoober

kl 18 **kuu kiirturniir „bowling“us**. Info tel 5350 5028, Tuuletorni *bowling*.

L, 18. oktoober

kl 9 **matkaja väljakutse: Hiiumaa matka-tee 232 km** (Suuremõisa – Sarve, u 15 km). Lisainfo: Kaie Pranno, Emmaste NK ja KT rühmavanem, kaie.pranno@gmail.com, 5628 8687.

kl 14-21 **Lauka kool 125 – vilistlaste kokkutulek**. Lisainfo <https://www.facebook.com/events/1039000881474303>.

L, 18. oktoober – L, 25. oktoober **Hiiumaa restorane nädal 2025** sügis, <https://hiiuma.ee/restoranidenadal/>.

P, 19. oktoober

kl 18 **dokumentaalfilm „Minu pere ja muud klounid“** + vestlusring filmi peaosaliste ja autoritega. Kärkla kultuurikeskus. Lisainfo <https://hiiumaakino.ee/>

Kohaliku omavalitsuse volikogude valimised. Lisainfo valimised.ee

E, 20. oktoober

kl 17-20 **Gordoni lapsevanemate suhtlustreening Käinas**, Käina kool. Lisainfo <https://www.facebook.com/events/1750802319655229/>

kl 18 **Jazzfolkprojekt „Kadunud ehted“** esitab omaaegse tuntud ansambli Collage aegumatuid hittlaule ja Aarne Vahuri verivärsket uudisloomingut. Kontsetrtkoosseis: **Lembit Saarsalu** (saksofon), **Toivo Unt** (kontrabass), **Olav Ehala** (klaver), **Lea Gabral, Kaisa Gabral** (vokaal), **Kristjan Mängel** (löökpillid). Kärkla kultuurikeskus. Piletid 7 € – 10 €.

20.-22.10 nutiseadmete kasutamine algajale (1 grupp). Kell 14.30-19.30. Registreeru telefonil 4450070 või noorusemaja.ee/tasuta-kursused/. Asukoht: Tuuletorn.

20.-24.10 arvutikasutuse baaskoolitus. Kell 9-14. Registreeru telefonil 445 0070 või noorusemaja.ee/tasuta-kursused/. Asukoht: Tuuletorn.

20.-26.10. Eestimaa rahvamajade nädal „Rahvamaja loeb!“ Kärkla kultuurikeskuses.

T, 21. oktoober

kl 13-18 **verekeskuse doonoripäev** Kärkla kultuurikeskuses. Kaasa isikut tõendav dokument.

kl 17-19 **dementsusega inimeste lähedaste tugigrupp** Kärkla kultuurikeskuses. Eelregistreerimine: hsheinmets@gmail.com või tel 5563 6076. Üritus on konfidentsiaalne, tasuta.

K, 22. oktoober

Legendaarne „Kommijooks“ 10. juubeli aasta. Info: Käina Ujula/spordikeskus: +372 5340 7161

kl 14 **pitsarullide töötuba** Pühalepa VAK Suuremõisa noortemajas, kontakt: noorsootöötaja Kadi Kiiver kadi.kiiver@hiiumaa.ee

N, 23. oktoober

kl 18 **gongjõhtu Kärldas**. Kärkla nukuteater, Uus 1. Lisainfo <https://www.facebook.com/events/768853715912416>

P, 26. oktoober

kl 13 **Eesti MV II liiga: FC Hiiumaa – Tallinna JK Puuma**, Kärkla staadion. Lisainfo <https://www.facebook.com/events/630227826374377>

E, 27. oktoober

kl 17-20 **Gordoni lapsevanemate suhtlustreening Käinas**, Käina kool. Lisainfo <https://www.facebook.com/events/1750802319655229/>

T, 28. oktoober

Aasta ujuja 2025/26 II etapp. Info tel 5340 7161, Käina Ujula/spordikeskus.

K, 29. oktoober

Noor Tiputegija 2025/2026 I etapp. Info: Tel 5350 5028, Tuuletorn.

N, 30. oktoober

kl 16 **halloween'i pidu** Pühalepa VAK Suuremõisa noortemajas, kontakt: noorsootöötaja Kadi Kiiver kadi.kiiver@hiiumaa.ee.

SÜNDMUSED

SA HIIUMAA MUUSEUMID

Hiiumaa muuseumi Pikk Maja

Avatud: E-R kell 10-17, L 10-15

Pikas Majas on avatud suurim Hiiumaa rahvariiete näitus **„Hiiumaa rahvariiete ilu ja võlu“** ja Liia Lüdigi-Algvere juubelinäitus **„Triibulised“**.

Pika Maja teisel korrusel asub haarav püsinäitus **„Kärkla – rootsi küla, saksa alev, eesti linn“**. Avatud ka meenepood ja laste mängutuba.

Pikk Maja on suurepärase koht temaatilisteks sünnipäevapidudeks, koosviibimisteks ja seminaride ning konverentside korraldamiseks. Küsi rohkem infot!

Mihkli talumuuseum, Rudolf Tobiase ma-

jamuuseum ja Tahkuna tuletorn on avatud ettetellimisel!

Rohkem informatsiooni: info@hiiumaa-muuseum.ee, +372 463 2091

KÄRDLA KULTUURIKESKUS

4.-31. oktoober **„Kõpu kandi kunst“**. Oma loomingut tutvustavad Heiki Ernits, Robin Nõgisto, René van der Schaft ja Marian Laving.

Oktoobris **vanade postkaartide näitus**. Koostanud Kalev Pärn.

KÄRDLA RAAMATUKOGU

Kuni 31. oktoobrini eesti raamatu aasta rändnäitus **„500 aastat eestikeelseid raamatuid“**.

Näitus annab ülevaate eestikeelse raamatu kujunemisest läbi sajandite, selgitab raamatuaasta tähendust ning tutvustab, kuidas on erinevatel aegadel tähistatud raamatu ja raamatukultuuri tähtpäevi. See on näitus, mis ühendab mineviku ja tänapäeva, tuues esile raamatu kestva väärtuse.

SÖRU MUUSEUM

Külastus, seminariruumi ja kogukonnatoa kasutamine kokkuleppel.

sorumuuseum@hiiumaa.ee, tel 5376 4040.

Näitused

„Konrad Mägi koopiad“ avatud kuni 26. septembrini.

Liia Lüdigi-Algvere **„Emmaste triip ja teised“**. **Mootorpurjekas „Alari“** lugu.

Püsinäitus „Taasleitud asjad“ Sõruotsa rannarahva elust.

Kogumine

Ootame koostatava näituse jaoks fotosid Sinust, Sinu perest ja kollektiivist rahvariietes.

Samuti ootame lugusid nõukogude piirivalvega suhtlemisest ning kontaktidest Saaremaa ja saarlastega.

ELAMUSKESKUS TUULETORN

4.09–04.12 Näitus **„Modigliani, mu arm!“** vol 2. Tuuletorni galeriis. Info tel 5350 5028.

